

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 01.07.1959, sp. zn. Cz 156/59, ECLI:CZ:NS:1959:CZ.156.1959.1

Číslo: 18/1960

Právní věta: Podle zvláštní úpravy zhodnocení různých druhů důchodového zabezpečení (§ 3 odst. 2 vyhl. č. 77/1957 Ú. l.) doba dosavadního důchodového pojištění může být přiznána jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie (při zaplacení pojistného za celou dobu trvání tohoto pojištění) jen v případě, že po přestupu ze zaměstnaneckého pracovního poměru byla osoba samostatně hospodařící zaměstnána po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 01.07.1959

Spisová značka: Cz 156/59

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod, Pracovní poměr

Předpisy: 55/1956 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 18/1960 sb. rozh..

Podle zvláštní úpravy zhodnocení různých druhů důchodového zabezpečení (§ 3 odst. 2 vyhl. č. 77/1957 Ú. l.) doba dosavadního důchodového pojištění může být přiznána jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie (při zaplacení pojistného za celou dobu trvání tohoto pojištění) jen v případě, že po přestupu ze zaměstnaneckého pracovního poměru byla osoba samostatně hospodařící zaměstnána po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 1. července 1959, Cz 156/59.)

Lidový soud civilní v Praze nevyhověl opravnému prostředku navrhovatele do rozhodnutí SÚSZ. Podle odůvodnění rozhodnutí navrhovatel vstoupil do pojištění dnem 1. listopadu 1921 a vykazuje zaměstnanecké pojištění do 31. května 1931, dále je dobrovolně pojištěn a od 1. října 1948 je účasten pojištění jako osoba samostatně výdělečně činná až do 31. prosince 1952; od 7. června 1953 jde pak u navrhovatele o zaměstnanecké pojištění. Nárok navrhovatelův na přiznání starobního důchodu od 1. ledna 1957 není odůvodněn, i když navrhovatel dovršil 24. prosince 1952 60. rok. Nutno tu posuzovat věc zejména podle § 3 odst. 2 vyhl. č. 77/1957 Ú. l. Navrhovatel nesplňuje

podmínku předepsané doby v zaměstnaneckém poměru, takže je posuzovat jeho nárok na starobní důchod podle předpisů o důchodovém pojištění osob samostatně hospodařících. Navrhovatel dovršil 65. rok až 24. prosince 1957, kdy mu byl již přiznán invalidní důchod.

Krajský soud v Praze změnil rozhodnutí soudu první stolice tak, že zjistil navrhovatelův nárok na třetinu starobního důchodu za dobu od 1. ledna 1957 do 21. září 1957 podle § 9 odst. 1 zák. č. 55/1956 Sb. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že ustanovení § 3 odst. 3 nutno vykládat v souvislosti s ostatními předpisy citované vyhlášky, zejména i s ustanovením § 1 odst. 1 písm. a), při čemž výklad, že při splnění podmínek § 3 odst. 3 cit. vyhlášky nutno dosavadní pojištění hodnotit podle odst. 1, je podporován i ustanovením § 13 cit. vyhlášky, takže nárok navrhovatele nutno posuzovat se zřetelem na ustanovení § 9 odst. 1 zák. o soc. zabezpečení. Navrhovatel tu splňuje jak podmínku věkové hranice, tak i minimální dobu v zaměstnání. Starobní důchod mu proto náleží.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Krajský soud se sice správně dovolává zvláštní úpravy zhodnocení různých druhů důchodového zabezpečení, jak byla provedena vyhláškou č. 77/1957 Ú. l. (§ 3), avšak toto ustanovení si správně nevyložil.

V § 3 je vyslovena všeobecná zásada, že doba důchodového pojištění odvozovaná ze samostatné výdělečné činnosti se při přestoupení do zaměstnaneckého důchodového zabezpečení považuje jako doba zaměstnání ve III. pracovní kategorii. Takového všeobecného ustanovení bylo zapotřebí proto, že zaměstnanci jsou podle zákona o sociálním zabezpečení zařazováni do tří pracovních kategorií. Bylo proto z tohoto důvodu třeba stanovit, v které z těchto tří pracovních kategorií bude započtena doba důchodového pojištění ze samostatné výdělečné činnosti v případě, že dojde k přestupu do důchodového zabezpečení zaměstnanců. Současně došlo k stanovení další zásady taktéž všeobecné povahy, že doba pojištění ze samostatné výdělečné činnosti se posuzuje jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie jen v případě, že pojistné za celou dobu trvání tohoto pojištění bylo zapláceno.

Jestliže pak § 3 odst. 2 cit. vyhlášky výslovně stanoví, že se nárok na invalidní důchod nebo starobní důchod posuzuje podle předpisů o důchodovém pojištění osob samostatně hospodařících v případě, že taková osoba nebyla po přestupu zaměstnání v zaměstnaneckém pracovním poměru po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod, pak z toho vyplývá, že doba dosavadního důchodového pojištění může být přiznána jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie (při zaplacení pojistného za celou dobu trvání tohoto pojištění) jen v případě, že po přestupu ze zaměstnaneckého pracovního poměru byla osoba samostatně hospodařící zaměstnána po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod.

Ze srovnání odst. 1 a 2 § 3 cit. vyhlášky vyplývá, že ustanovení odst. 2 je základním a speciálním předpisem, jehož podmínky musí být splněny, aby doba pojištění z titulu samostatné výdělečné činnosti mohla být posuzována jako doba zaměstnání ve III. pracovní kategorii. Při jiném výkladu by nemělo toto ustanovení praktického významu a postrádalo by vůbec opodstatnění.

Paragraf 3 odst. 3 vyhlášky řeší pak případ, kdy jde o osobu, která přestoupila do důchodového zabezpečení jako osoba samostatně hospodařící a byla již před započtením samostatné výdělečné činnosti zaměstnána v pracovním poměru. Nesplní-li osoba samostatně hospodařící přestoupivší do důchodového zabezpečení zaměstnaneckého podmínku pro přiznání důchodu, jaký jí přísluší podle zákona č. 55/1956 Sb., nenáleží jí zaměstnanecký důchod a doba zaměstnání se považuje za dobu důchodového pojištění osoby samostatně hospodařící.

Při aplikaci těchto zásad na konkrétní případ nutno uvážit, že navrhovatel byl zaměstnán v pracovním poměru znovu od 1. června 1953 do 31. prosince 1956, takže nezískal v tomto novém zaměstnaneckém důchodovém zabezpečení dobu potřebnou pro nárok na důchod invalidní, tj. v konkrétním případě dobu 5 let. Nesplnil tedy podmínky § 3 odst. 2 cit. vyhlášky, takže k 1. lednu 1957 nelze dobu důchodového pojištění od 1. října 1948 do 31. prosince 1952 započítat jako dobu zaměstnání do III. pracovní kategorie. Navrhovatel nezískal proto dobu, kterou lze započítat jako dobu zaměstnání ve smyslu § 6 zák. o soc. zabezpečení pro vznik nároku na důchod starobní podle § 9 odst. 1 zák. o soc. zabezpečení.

Ani se zřetelem na ustanovení § 3 odst. 3 nelze dojít k závěru, k němuž dospívá krajský soud. Navrhovatel totiž po zhodnocení doby od 1. listopadu 1921 do 30. září 1948 spolu s další dobou důchodového zabezpečení zaměstnaneckého od 1. června 1953 do 31. prosince 1956 nezískal v samotném důchodovém zabezpečení zaměstnaneckém 20 let, ježto podmínky pro započtení doby od 1. listopadu 1921 do 30. září 1948 spolu s další dobou v III. pracovní kategorii nesplnil.

Ani se zřetelem na ustanovení § 3 vyhl. č. 77/1957 Ú. l., nelze dovodit, že by navrhovateli vznikl dnem 1. ledna 1957 nárok na důchod starobní podle § 9 odst. 1. Je sice pravda, že navrhovatel byl naposled, a to od 1. června 1953 do 21. září 1957, důchodově pojištěn jako zaměstnanec, avšak v důchodovém zabezpečení zaměstnaneckém nelze dobu od 1. října 1948 do 31. prosince 1952 započítat, ježto nebyly splněny podmínky vyhláškou stanovené, tj. podmínky § 3 odst. 2 vyhl. č. 77/1957 Ú. l.

Pokud krajský soud dospěl k opačnému závěru, porušil zákon v ustanoveních § 3 odst. 2, 3 vyhl. č. 77/1957 Ú. l., ve spojení s ustanovením § 9 odst. 1 zák. č. 55/1956 Sb.